

چکیده :

این پژوهش پیمایشی توصیفی با هدف تعیین میزان انطباق روابط معنایی، ساختار شکلی اصطلاحات ونحوه ارائه اصطلاحنامه های جامع فارسی یا استاندارد ایزو ۲۷۸۸ به بررسی اصطلاحنامه های فرهنگی فارسی (اصفا)، اصطلاحنامه نما : نظام میادله اطلاعات علمی - فنی، اصطلاحنامه پزشکی فارسی و اصطلاحنامه موضوعی امام خمینی پرداخته است.

یافته ها نشان می دهد میزان رعایت استاندارد روابط معنایی اصطلاحات در اصطلاحنامه پزشکی فارسی ۹۹/۶٪، در اصفا ۹۸/۸٪، در نما ۷۱/۵٪ و در اصطلاحنامه موضوعی امام خمینی ۲۳/۲٪ است. در ساختار شکلی اصطلاحات نیز بیشترین میزان رعایت استاندارد (۹۸/۹٪) متعلق به اصطلاحنامه پزشکی فارسی است و پس از آن اصفا و نما با ۹۷/۶٪ و اصطلاحنامه موضوعی امام خمینی با ۹۵/۷٪ در مراحل بعدی قرار دارند. از نظر رعایت استاندارد در نحوه ارائه اصطلاحنامه نیز اصطلاحنامه پزشکی فارسی با ۸۴٪ بیشترین و اصطلاحنامه موضوعی امام خمینی با ۲۰٪ کمترین میزان را دارد. اصفا و نما به ترتیب با ۷۶٪ و ۵۶٪ در مرحله دوم و سوم قرار دارند.

با مروری بر یافته های پژوهش نتایج زیر بدست می آید :

۱- با اینکه اصطلاحنامه پزشکی فارسی و اصفا توسط متخصصان ایرانی تهیه شده است از نظر رعایت استانداردهای روابط معنایی در سطح بسیار بالایی (نزدیک به ۱۰۰٪) قرار دارد، درحالیکه نما که ترجمه یک اصطلاحنامه معتبر (Spines) است و توسط متخصصان اروپایی پیشینه دارتری تهیه شده از این نظر در مرتبه پایین تری (حدود ۷۰٪) قرار دارد و این می تواند نشانه ضعف های مدیریتی سازمان تهیه کننده اصطلاحنامه از نظر تبیین و آموزش اصول و استانداردها به متخصصان موضوعی و ویراستاران اصطلاحنامه باشد.

۲- رعایت استانداردهای روابط معنایی به میزان ۲۳/۲٪ و روابط دوسویه به میزان ۸۵٪ در اصطلاحنامه موضوعی امام خمینی کمیت های هشدار دهنده ای است و بررسی علل این نارسایی می تواند راهگشای تهیه کنندگان اصطلاحنامه در آینده باشد.

۳- در مواردی از قبیل مصطلح نبودن اسم مصدر و مصطلح نبودن مصدر در زیان تخصصی یعنی تضاد استاندارد ایزو با اصل کاربرد، نشانه آن است که استانداردهای ایزو در ساختار شکلی به طور عام قابل انطباق با ملزومات و ویژگی زیان فارسی نیست و قابل تعمیم بودن استانداردها از این جهت مورد پرسش قرار می گیرد.

۴- یافته های ۵۶٪ و ۲۰٪ رعایت استاندارد در اصطلاحنامه نما و اصطلاحنامه موضوعی امام خمینی نیز از این نظر اهمیت دارد که اصطلاحنامه خود ساختاری نظام مند و راهنمای ذخیره و بازیابی اطلاعات است و نارسایی در ارائه آن به گونه ای در ارتباط بین اطلاعات و کاربران اختلال ایجاد می کند.